This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

STANTE

BLA 6-1

NERO 5

616.
053.2
F41
R

OMNIBONI
FERRARII
MEDICI,

AC PHILOSOPHI

DE ARTE MEDICA INFANTIVM
APHORISMORVM,

PARTICVLAE TRES.

UNIVERSIDAD C... BIBLIOTECA DE LA FACULTAD DE MEDICINA

BRIXIAE,
Apud Franciſcum, & Pet: Mariam fratres, de Marchettis.
M. D. LXXVII.

ILLVSTRISSIMO AC GENEROSO D. VITO DE DORIMBERGIO

EQVITI AVRATO, SACRAE CAESAREAE MAIESTATIS CONSILIARIO, ET APVD Illuſtrißimum Senatum Venctum Oratori

OMNIBONVS FERRARIVS MEDICVS ET PHILOSOPHVS S. P. D.

MAXIMVM Solatium eſſe ſolet (Illuſtrißime Orator) inter aduerſas fluctuum tempeſtates, & multiplices uitæ huius perturbationes fidum aliquem Pollucem conſpicere, eo enim uiſo, illicò uenti concidunt, fugiuntq́ nubes, & minax unda recumbit. Vnde in te unum antè alios in hoc gurgite uaſto amicum, & ſalutare meum ſydus intueri mihi licet, cum tua, qua es in omnes ſingulari humanitate, mei, & fratris fautorem te præſtiteris adeò, ut ambo cum uniuerſa noſtra familia tibi deuincti, & perpetuo nodo obligati ſimus. Hæc autem cum menti meæ infixa penitus inhærerent, cuperemq́ grati animi mei ſignum erga te aliquod edere, quod aliud aptius in præſentia non ſuppetebat, non ab re fore exiſtimaui. Si quùm proximè de Arte medica infantium aphoriſmo-

rum particulas tres confeciſſem, multaq́ in unum redigiſſem partim meo ut dicitur Marte, atque uſu etiam excogitata, compertaq́; partim ex probatiſsimis auctoribus excerpta, eas tibi conſacratas in tuo nomine uellem apparere; quanquam hoc ut facerem tua me etiam animi fortitudo impulit, ac uigilantia, quam nunc apud Illuſtriſsimum Senatum Venetum inuictiſsimi Cæſaris Maximiliani ſecundi Legatus perſonam ſuſtinens aſsiduè tua multa cum laude, & gloria declaras. Vndè & literarum ſtudia, in quibus à pueritia uerſatus es, & integritas uitæ, & religionis ueræ ſtudium, diſciplinarumq́ omnium peritia te gratiſsimum, & optatiſsimum familiarem Principibus Chriſtianis reddunt, inter quos tua dexteritate, & auctoritate concordiam dùm mirè conſeruas, euenit ut Sereniſsimus Princeps Carolus Archidux Auſtriæ te, ut præſidem ſui archiducalis conſilij conſtitueret, à Cæſare petierit, nec ille tamen, ne tam diligenti, gratoq́ ſibi miniſtro, cui non alium facilè parem ſe inuenturum conſideret, carendum eſſet, petitioni amantiſſimi fratris aſſenſus ſit, ſed bona eius tamen cum gratia, & multa tua cũ gloria in iſta legatione apud Venetos te denuò confirmarit, & ſtatim ad Ligures tumultuosè belli incẽdia, inter ipſos orta magis, magisq́ quotidie accendentes, ad pacem conciliandam legauit, quæ tandem maxima ex parte accuratiſsima diligentia tua, ſecuta, & ſtabilita eſt. Suſcipe igitur Illuſtriſsime Eques munuſculum hoc meum hilari fronte, ueluti ſignum, & pignus amoris, & obſeruantiæ erga te meæ. Vale.

OMNIBONVS FERRARIVS MEDICVS ET PHILOSOPHVS

CANDIDO LECTORI S. D.

EA QVAE prẹcipua in Arte Medica Infantium tàm à nobis inuenta, ac longo rerum vſu percepta, quàm ex auctoritate probatorum auctorum deſcripta ſunt in aphoriſticam doctrinam tribus particulis comprehenſam collegimus, quas veluti flores ex pratis legentes, & flauentia ſerta texentes, quibus tempora memoriæ huius artis ſtudioſi inectere valeant, in lucem edere decreuimus, breuitatem ſecuti, ità tamen, vt tenebroſæ obſcuritati nullum locum reliquiſſe videri poſsimus. Vt autem res tota in ſuo naturali ſtatu permaneret, vbiq; ferè ſententias, & verba propria aliorum ſcriptorum retinenda putauimus. Accipies igitur candide lector has noſtras lucubrationes, ex quibus ſi ad alendos, & curandos infantes commodum aliquem fructum aliquandò reportaris id totum ad D.O.M. gloriam referto, & mei memor eſto. Vale.

ANTONII GROTTAE.

HEV Tenera infantum cur tot corpuſcula pridem
Funere præcipiti merſit acerba dies?
An fera ſe voluit Mors exaturare prius, quàm
Surgeret OMNIBONI firmior arte Puer.

APHORISMORVM DE ARTE MEDICA INFANTIVM

PARTICVLA PRIMA.

1 INFANS *Dicitur ille, qui nondum fari cæpit, Puer uerò qui purus eſt, & nondum ad pubertatis annos peruenit.*

2 *In nutritione infantium ſemper mater nutricibus pręferenda eſt, niſi ex defectione, aut corruptione lactis, aut aliqua ægritudine, impoſſibilitate uè, aut malis moribus hoc prohibeatur.*

3 *Infantes à matribus alienis educati à proprijs matrum naturis multum diſcrepant.*

4 *Veluti hædi lacte ouillo nutriti pilum gignunt teneriorem, & agni lacte caprarum aliti lanam ferunt duriorem, ità & infantes alieno lacte nutriti.*

5 *Infantes eius naturam à qua nutriuntur ſapiunt.*

6 *Lac purioris ſanguinis menſtrui parti, ex qua fœtus in utero alitur, affine eſt.*

7 *Inhumanum, monſtruoſumq; eſſe uidetur, filium concepiſſe, & ſine legitima cauſa eundem ſeorſum alieno lacte nutrire.*

8 *Ii, qui filios alijs nutriendos aliorſum dedunt, uinculum amoris, quo genitores cum filijs natura conſtrinxit intercidunt.*

9 *Quę non lactat filium ſuum, non eſt integra mater.*

10 *Infantes aliquando cùm alieno lacte aluntur magis amant nutricem, quàm matrem.*

11 *Vnuſquiſq; pręſumit laudabilioribus moribus ornatam eſſe matrem, quam nutricem.*

12 *Nutrix bonorum morum eſt eligenda.*

13 *Opulentis uerò plures nutrices conueniunt, ſi una lacte non abundat.*

14 *Infans unius naturę lacte multo ſalubrius nutrietur, quàm diuerſarũ.*

15 *Nutrix nulli p̄ter naturã affectioni obnoxia, iudicio delectuq; paretur.*

16 *Et ut facilius nutrix lacte abundare ualeat, & ſuſtinere ea, quę lactantibus ſolent accidere, mediocris ętatis, & quę iam bis peperit, & abortum paſſa non eſt, & ſemel ſaltem lactauit, eſt eligenda.*

17 *Nutrix illa melior eſt, quæ maſculum non fœminam peperit.*

18 *Nutrici curam cerebri, cordis, iecinoris, & ſtomachi habere conuenit, ut ſanguinem bonum generare poßit.*

19 *Qualis eſt ſanguis, tale eſt lac.*

20 *Lac ſi optimum eſt, guſtanti, olfacientique ſuaue, intuenti candidum, æquabile, ac liquidi, craßique medium apparebit. Quod uitioſum eſt è diuerſo.*

21 *Lac inculpatum eſt, quod dum ſuper pollicis unguem, nitoris contemplandi gratia inſtillatur, flexo ungue nec cito, nec lentè delabitur.*

22 *Præter ea, quæ in lacte optima requiruntur, copia eſt neceſſaria.*

23 *Lac uitioſum ſuccum probum non gignit.*

24 *Si bonis cibis alantur nutrices, lac pariter boni chymi generant.*

25 *Nutrix bis quotidie cibum ſumat, ſic tamen, ut famen cibus, ſitim potus expectet.*

26 *Nutrix ab omnibus bellarijs abſtineat.*

27 *Ex cibis, qui facilè non putreſcunt, nutriri debet nutrix.*

28 *Nutrix fugiat diurnum ſomnum poſt cibum, nocturnum ſibi conciliet.*

29 *Nutrici dormire ſaltem per horam à cena conuenit, diluculo ſurgere.*

30 *Euitet nutrix uigilias noctis, dies enim uigiliæ, nox ſomno tributa eſt.*

31 *Nutrices à Venere abſtineant, menſes enim prouocat, qui poſteà lac in deterius mutant, & aliquæ in utero concipiunt.*

32 *Quicquid ſanguinis eſt optimum, in fœtum, & Venerem abſumitur.*

33 *Nutrice prægnante nihil peius.*

34 *Partes corporis ſuperiores nutrix bis quotidiè exerceat.*

35 *Nutrix ab otio maximè caueat.*

36 *Miſsio ſanguinis, & medicamenta ualdè exſiccantia, & calfacientia in nutrice uitanda.*

37 *In uitioſo lacte ſanguinem inſpici oportet, & ſi bilioſus eſt primum purgationem deſiderat, mox uictum.*

38 *Lac in mammis ſuperfluens nutrici plurimum nocet, affert enim abſceſſus, & ægritudines.*

39 *Craßius lac abſceſſus, & furunculos in infantis corpore progignit.*

40 *Si lac fiat acre, appetitus deficit, & puſtulæ acerrimæ in corpore fiũt.*

41 *Lacte in nutrice deficiente, alia infantem lactato.*

42 *Si nutrix medicinam ſolutiuam ſumpſerit, alia per diem naturalem lactet infantem.*

43 *Lac in caſeum conuerſum, niſi ſtatim curetur gignit abſceßum.*

44 *Lac congelatum facit obſtructiones, & facilè ad aquam inter cutem, & febrem perducit.*

45 *Inter lactandum nutrix ad utranq; mamillam conuertat infantem*

APHO

APHORISMORVM DE ARTE MEDICA INFANTIVM

PARTICVLA SECVNDA.

1 DE AERE, inprimis prò infantis tuenda ſanitate, parua non habenda eſt ratio.

2 Si infans natus ſit uel in urbe, uel eius aliquo uico, uel ruri, ſeù aliqua in domo inſalubri aere infecta in alium ſalubriorem ducendus, & educandus eſt.

3 Infantibus in quibus aliqua exuperans qualitas dominatur, is utiliſsimus aer eſt, qui ei qualitati maximè eſt aduerſus.

4 Si mater per totum prægnationis tempus ſana fuit, ac natus recens infans in terra poſitus eiulatum edit, & integras omnes partes, & ſenſus habet, ipſe quoque ſanus eſt.

5 Si ſtatim editus in lucem infans arti ſanitatis tuendæ tradatur educandus, fortunatus utique erit.

6 Vmbilicum quatuor à uentre digitis reſecare oportet, ubi primum natus eſt infans.

7 Prohibeatur nè umbilici reſectio fiat arundinibus, aut uitris.

8 Vmbilicus poſt inciſionem duplicatus, & lana inuolutus leniter in medio componatur.

9 Infantium corpora mollia, & fluxa ſunt.

10 Infantibus ex imbecillitate inſtrumenti ratio ſopita eſt.

11 A principio nares pręcipuè infantis digitis ſubindè ſunt repurgandę.

12 Oculi infantis ſtatim ut ortus eſt exiguo oleo illinantur.

13 Poſt ortum infantis ani orificium illicò minuto digito aperitor.

14 Edito in lucem infante, ueſica eius quamprimum premenda eſt, ut urinę excitus fiat facilior.

15 Infantis membra ſuauiter, & rectè faſcijs inuoluantur.

16 Modò nato mel cibus omnium primus præbeatur, uſque dum matris, aut nutricis natura recenti partu concuſſa in priſtinum habitum ſe receperit.

17 Ab initio ſtatim infans multo lacte onerandus non eſt, lactandus

tamen bis, terúe quotidiè.

18 *Non lactet mulierem prægnantem.*

19 *Solo lacte infans nutriendus eſt, uſque quo dentes anteriores emittat.*

20 *Vt plurimum menſe ferè ſeptimo, & undecimo in infantibus dentes enaſcuntur.*

21 *Citius dentiunt, qui lac calidius ſugunt, & qui frigidius è diuerſo.*

22 *Dare operam oportet ut infans dum lac ſugit modò dextram, modò ſiniſtram manum liberam habeat.*

23 *Vt cutis geniti modò infantis, eiuſque membra denſiora, & duriora fiant, ſtatim poſt eius ortum, modico ſale trito, & oleo oliuarum dulci inungatur, friceturque.*

24 *Frictiones infantibus, & inunctiones conueniunt quotidiè, donec tres annos excesſerint.*

25 *Balneare etiam conuenit quotidiè infantem ſemel tantum uſque in quartum à natali menſem, & uſque ad ſeptimum alternis diebus, à ſeptimo uerò uſque quo à lacte amoueatur bis ſingulis hebdomadis.*

26 *A longiori ſomno excitatus infans fricetur ſtatim, & balneetur.*

27 *Frequens lauacrum reddit corpus flaccidum, & imbecille.*

28 *Balneum infantis æſtate aqua ſuaui, & tepida fieri debet, hyeme calida non tamen pungente.*

29 *Signo ſanctiſſimæ Crucis muniatur infans, nè ab aliqua nocturna, & malefica ſtrige faſcinetur.*

30 *Communis quædam eſt, & uetus opinio, Aniculas quaſdam ſagas, (quæ & ſtriges uulgò dicuntur) infantium ſanguinem ſugere, quo pro uiribus iuueneſcant.*

31 *Manus, & pedes infantis à natali uſque ad menſes quatuor faſcia deligandi ſunt, tranſacto quarto, ſoluenda ſunt manus, & brachia, & etiam pedes poſt decimum: totus autem thorax; & uenter uſq; ad biennium faſcia inuoluendi.*

32 *Vt tutus conſeruetur infans nunquam uel dormiens, uel uigilans relinquendus eſt ſine cuſtodia.*

33 *Infans ſemper (niſi aliud indicetur) in partibus ſupernis domus à terra remotis habendus eſt.*

34 *Lucernæ ſemper habendæ ſunt apud cunas ad pedes, non poſt caput infantis.*

35 *Nocturno tempore apud nutricem locandus non eſt infans in lectulo, do nec manibus, & pedibus ſolutis ad motiones naturales peragendas aptus ſit, nè ſuffocetur.*

36 *Cubiculum infantis à Septentrione ſemper feneſtras habeat clauſas, à meridie per hyemem, autumnum, & æſtatem interdum.*

37 *In cubiculo infantis orientem, & occidentem verſus quotidiè hyeme aperiantur feneſtræ, manæ orientales, à meridiè occidentales.*

38 *Tempore quo imbres abundauerint, & præcipuè hyeme ignis in cubiculo infantis accendatur quotidie.*

39 *Aeſtate ad euitandum feruidiſsimum ſolis uaporem orientales feneſtræ quotidie ſummo manc aperiantur ſaltem per horas tres, aliæ omnes claudantur; poſt ſolis uerò occaſum denuò aperiantur occidentales, & orientales.*

40 *Fletus temperatus antequam infans lac ſugat confert ei ad membra ſpiritalia dilatanda, cętera corroboranda, & cerebrum, caputq́ue purgandum.*

41 *Ab anno à natali ſecundo incipiunt infantes ſecundum rationem intelligere, loqui, & ambulare.*

42 *Dolores infantibus lenire, & ſomnum conciliare triplici uia prudentiores nutrices ſolitæ ſunt, papilla mamillarum ori eorum appoſita, motu in cunis mediocri, & uocis modulatione.*

43 *Infantes nunquam plorant ſine legitima cauſa, quippè loquelæ adhuc expertes ploratu, clamore, iracundia, & agitatione dolorem ſuum indicant.*

44 *Infans ſemper exactiſsimam munditiam amat.*

45 *Cùm apparuerint, & firmati fuerint primi duales, & anteriores dentes (non omiſſo tamen lacte) tunc infantem ſolidiori cibo aſſuefacere conuenit.*

46 *Infantes unius nutricis lacti aſſueti difficilè ab altera lac emulgẽt, eoq́; fit, ut nonnulli interdum propterea incdia pereant.*

47 *Victus humidus infantibus conuenit.*

48 *Lactantes ultrà biennium, niſi maior urgeat neceſsitas ex ſententia quorundam, tardiuſculi ſunt, diſciplinæque apprehendendę parum idonei.*

49 *Infantes lactentes ſi multum mingant, minimè anniculi ſiunt.*

50 *Qui plus mingunt, quàm egerunt, pro ratione pinguiores ſunt.*

51 *Quibus aluus ualdè lubrica eſt, & benè concoquunt, hi ſaniores ſunt.*

52 *Quibus modicè profluit, & uoraces ſunt, & non pro ratione ſimiliter nutriuntur morboſi.*

53 *Voraces multum lactis trahentes non pro ratione carnoſi ſiunt.*

54 *Qui pinguiores benè dormiunt, multum alimentum adſumunt, idque adiacet, non ſufficienter diſtributum.*

55 *Quibus in ſugendo lac tuſsis inſtat, uuam maiorem habere ſolent.*

56 *Poſtquam lac ſuxit, ſtatim non exhibeantur infanti (nè lac in ſtomacho coaguletur) acida, ſalſa, aromatica, acria, & uinoſa.*

57 *Infantes minimè ieiunium ferunt, præſertim qui inter ipſos ſunt uiuidiores.*

58 *Qui creſcunt plurimum habent calidi innati, plurimo igitur egent alimento, alioqui corpus abſumitur.*

59 *Propter incrementum uehementer concoquunt.*

60 *Vinum antè remotionem à lacte non eſt exhibendum.*

61 *Vinum ad iram præcipites, & pertinaces facit infantes, & partem animi rationalem hebetem, atque turbidam reddit.*

62 *Qui comedunt infantes, à cibis unctuoſis, pinguibus, & dulcibus, atq; fructibus facilè putreſcentibus cohibendi ſunt, donec ratione dignoſcant.*

63 *Eorum quæ uentriculus continet, pręcipitatior diſtributio in corpus fiet, ſi poſt cibum bibat, quem balneum excepit.*

64 *Si ingreditur aqua in aurem infantis, dum balneatur quandoque in radicibus aurium eius apoſtemata exiſtunt, ob id uehementem incurrit dolorem.*

65 *Cùm lauit, ſumpſitque cibum det membra ſopori.*

66 *In cunis cubare oportet infantem ſupinum, & ei ſtratum concauum parare, & ſatis molle.*

67 *Infans dormiat in loco tenebroſo, & modicè calido, niſi aliter cogat neceßitas, ubi non adſit fumus, nec malus odor, & ubi eum dormientem lædere non poßint animalia uenenoſa.*

68 *Infans cuſtodiatur à prohibentibus ſomnum.*

69 *Maiorem partem temporis infantes dormiunt.*

70 *Cum ſurgit à ſomno infans lucem intueri aßueſiat, & cælum inſpicere.*

71 *In tenebris infantes pauent.*

72 *Infantes uoluptate, & uictoria gaudere pręſeferunt.*

73 *Ingredi, ambulare, uel aliquid motus facere infans immaturè cogendus non eſt, nè eius membra diſtorqueantur.*

74 *Ab infante remouendi ſunt lapides, ligna, fuſtes, cultelli, uitrum & omnia, quæ ledere, pungere, incidere, frangere, aut grauare poßunt.*

75 *Infans remoueatur ſemper ab igne, ab aquis, à puteis à locis altis, et ad quæ conueniunt, & per quæ tranſeunt animalia, quæ uel morſu, uel cornibus, uel pedibus, uel aculeo lędere ſolent.*

76 *Cum infans omnium dentium perfectum iam numerum expleuerit, ut incidere, & manducare cibum ſolidum, citrà noxam ualeat, à lacte remoueatur.*

77 *Perfectus numerus dentium in unoquoque humano corpore eſt qui*

continet duos, & triginta, ſcilicet octo inciſores, quatuor caninos, & uiginti molares.

78 *A lacte remotio uere, uel autumno ſenſim facienda eſt.*

79 *Qui dum ſugunt interim cibum adſumunt, facilius ablactationem ferunt.*

80 *Potus dandus eſt uinum dilutum infanti cum iam firmior factus fuerit.*

81 *Cauendum eſt nè infans incidat in iram, ſeù timorem uehementem aut triſtitiam, aut uigilias.*

82 *Animi perturbationes, & uigiliæ ualdè exſiccant, & alterant corpus infantis, & impedimento ſunt, ne increſcant.*

83 *Infanti quod expetit illicò præbendum eſt, quod auerſatur amouendũ.*

84 *Infantes molles ſunt inſtar ceræ, quæ omnem ſigilli formam recipit.*

85 *Animi mores infantium uitiant conſuetudines prauæ, cibi, potus, gymnaſia, inſpectiones, auditiones, & mala muſica.*

86 *Ante ſex annos infans non eſt in diſciplinam magiſtro dandus.*

87 *A ſexto uſque ad decimum quartum annum infans nec multis, nec uiolentis fatigandus eſt gymnaſijs, ne eius augmentum impediatur.*

APHORISMORVM
DE ARTE MEDICA INFANTIVM
PARTICVLA TERTIA.

1 INFANTES *Cum in exitu à matricis utero non rectè ab obſtetricibus excipiuntur, nec commodè faſcijs inuoluuntur facilè inuertuntur.*

2 *Quamdiu infantes ſunt in utero matris per umbilicum mingunt, & orti etiam antequam ligentur.*

3 *Infantium urinæ ad lactis proprietatem trahunt ex parte nutrimenti eorum.*

4 *Pulſus infantis creberrimus eſt.*

5 *Infantium natura calida eſt, & humida.*

6 *Ex uocalium inſtrumentorum anguſtia uocem infantes reddunt acutā.*

6 *In infantia magis, quàm in pueritia pituita abundat.*

8 *In pueritia in dies fit diminutio pituitæ, & calor, & ſanguis augetur.*

9 *Aetas infantiæ eſt cum membra ipſius infantis nondum ad motiones, & ad ambulandum ſunt apta, & extenditur uſque ad biennium, & dentionem.*

10 *Pueritia eſt poſt ambulationem, & antè corporis firmitatem, cum nondum dentes ceciderint, & nati fuerint, extenditurque uſque ad ſeptimum, atque etiam ad tertium decimum annum, & uocatur ętas media inter dentitionem, & pubertatem.*

11 *Natura infantium habet eandem rationem in ætatibus, quam uer in quatuor temporibus anni.*

12 *Oſsium natura in paruulis, atque etiam infantibus cærea potius uidetur.*

13 *In ętatibus autem talia contingunt, paruis, & nuper natis puerulis, oris ulcera (quę aphthę uocantur) uomitus, tuſſes, uigiliæ, pauores, umbilici inflammationes, aurium humiditates.*

14 *Aurium humiditas, & expurgatio per aures à natura aliena eſt.*

15 *In progreſsu uerò cum iam dentire incipiunt, gingiuarum prurigines, febres, conuulſiones, alui profluuia, & maximè cum caninos edunt dentes, et ijs præſertim, qui craſsiſsimi ſunt, & aluos habēt aſtrictas.*

16 *Cùm uerò iam magis adoluerint, tonſillæ, & uertebræ, quæ in occipitio ad interiora luxationes, crebri anhelitus, quos græci aſthmata uocant, calculi, lumbrici rotundi, aſcarides, uerrucæ quas græci acrochordonas uocant, tentigines, ſtrumę, & alia tubercula, ſed præcipuè antedicta.*

17 *Grandioribus autem, & iam accedentibus ad pubertatem plurima ex his, & febres diuturnę magis, & ex naribus profluuia ſanguinis.*

18 *Plurimę autem ægritudines in paruulis iudicantur partim diebus quadraginta, partim menſibus ſeptem, alię annis totidem, quædam uerò in iam ad pubem accedentibus. Quæ uerò permanſerint, nec puerulis in pubertate deſierint, aut fœminis cum menſtrua erumpunt, ſolent eſſe diuturnæ.*

19 *Ex praua uictus ratione nutricis in multas ægritudines infantes incurrunt.*

20 *Infantium corpora ſi à nutricibus perperam aut leuantur, aut reponuntur, facilè deprauantur.*

21 *Nutrices cum cibis utuntur minus idoneis infantes etiam corporis à natura optimè conſtituti uarijs morborum generibus exponunt.*

22 *In curatione morborum infantium habenda primum ratio eſt uictus nutricis ipſius, ut rectè ſe habeat.*

23 *Infantes facilius, quàm adultos uidere eſt maximas ægritudines tolerare, & pręcipuè quorum alimentum cibus eſt lac.*

24 *Infantes niſi obſtet inedia ſæpe ex diuturnis, & grauiſſimis morbis euadunt, & conualeſcunt.*

25 *Si in nutrice aliquod ex quatuor humoribus redundet, redundantia ipſa ſtatim erit minuenda, & propria euacuatione tollenda.*

26 *Si nutrix medicinam ſolutiuam ſumpſerit, per diem naturalem alia nutrix lactet infantem, niſi per eam etiam infantem purgare uolueris.*

27 *Nutrices, infantesq; omni ope (uitatis aluum ſoluentibus medicinis) eſculentis, & poculentis curandi ſunt.*

28 *Prodeſt etiam infantibus medicamentum non ſentientibus ſi nutricibus præbeatur.*

29 *Cauenda ſunt in nutrice miſſio ſanguinis, medicamenta ualdè exſiccantia, excalfacientia, aut frigefacientia ex his enim in ipſis deficit lac.*

30 *Propter uirium imbecillitatem infantes medicamenta ualdè alterantia, & euacuantia tolerare non poſſunt.*

31 *In puero qui nondum quartum decimum annum attigit ſanguis mittendus non eſt.*

32 *Infantes multi ægrotantes per aliquot annos ex praua animi conſuetudine, contraria motuum ipſius immoderatione curantur.*

33 *Aluum infantium aſtrictom data ad ciceris magnitudinem terebinthina, aut mellis uncia ſoluit.*

34 *Si lactea cruſta oculos non lædit, neque deturpat breui, & facillimè ſanatur.*

35 *Experientia compertum eſt laborantes initio lactea cruſta ſaniores fieri.*

36 *Eryſipelata, quæ caput inuadunt, niſi ualdè efficaci ſubueniatur remedio, languentes interdum ſuffocat.*

37 *Herpetum ulcera, & puſtulæ cùm interdum, ſint profundiores, diuturniores etiam fiunt, et ſi ſanantur ſinè totius corporis purgatione denuò erumpunt, uel ad bubonem ducuntur.*

38 *Si herpes curetur antequam fiat ulcus à principio citò curatur.*

39 *Qui inueteratis achoribus laborant in deciduum capillitium incurrunt, & alopeciam, & ophiaſim, & ad exulcerationem, & hæc in cute uſque ad carnem facilè uertuntur.*

40 *Tinea non ſolum ulcerat, ſed aliquandò cum fœtore, & cruſti, & capillorum deciduo deturpat caput, & totum aſpectum.*

41 *Siriaſis triduò interficere ſolet, quòd ſi ſpatium illud ſuperauerit, ſalutis ſpem proculdubio oſtendit.*

42 *In inflatione capitis ab aqua extra craneum ſpaſmus ſuperueniens mortem portendit.*

43 *Inflatio capitis ab aqua intrà craneum difficillimè ſanatur, & periculum mortis denuntiat.*

44 *Ab inflatione capitis à flatu ſi alui fluor ſuperuenerit malum, ità & febris.*

45 *Perſeuerante terribili ſomno periculum eſt ne infans incidat in epilepſiam.*

46 *Vigiliæ infantibus familiares non ſunt, immodicę morbus.*

47 *Morbi comitiales ſi antè pubertatem quempiam inuaſerint, mutationem recipiunt, n ſi anno uigeſimo quinto commoriuntur.*

48 *Smaragdus collo infantis ſuſpenſus arcet à proprietate comitialem morbum.*

49 *Radix pæoniæ collo infantis ſuſpenſa comitialem morbum à proprietate ſanat.*

50 *Cum paralyſis annum excedit contrahitur habitus morbi, ac proindè immedicabilis fit.*

51 *Si membrum paralyticum extenuetur, aut minuatur, malum, ſuperueniente uero febre, aut tremore, bonum.*

Infantes

52 *Infantes à conuulſione ſicca difficulter corripiuntur, quòd ſi corripiuntur, facilè ſanantur.*

53 *Glaucedo ex ſiccitate incurabilis eſt.*

54 *Glaucedo à redundantia, & uarietate humorum in principio curationem admittit.*

55 *Straboſitas ab ortu non ſanatur, niſi in habitu infantis ualdè humido, ac ſi recens eſt, facilè ſanatur.*

56 *Palpebrarum craßities adducit pilorum caſus, & ulcerationem, & ſequitur eam corruptio oculi, & ophthalmia.*

57 *Si pruritus, & ſcabies oculorum peccant in ſanguine, uel bile flaua, uel pituita, bonum, ſi uerò commiſsione atræ bilis, malum.*

58 *A dolore aurium ſi generatur apoſtema, periculum mortis imminet.*

59 *Dolor aurium acutus, & uehemens cum febre continua, malum, periculum enim delirij, & totius mentis alienationis denunciat.*

60 *Sternutatio ſinè defluente catarrho in omnibus morbis ſignum eſt ſaluberrimum.*

61 *Grauedines, & ſternutamenta per omnes morbos, qui in pulmone fatigent præire, & ſubſequi malum, ex his enim facilè in ſcotomiam, & uertiginem ægrotantes incurrunt.*

62 *Ob rimas labiorum infans cum maximo dolore, & difficultate lac è mammis emulget, & malè nutritur.*

63 *A gingiuarum prurigine, & dentium productione dolorifica, periculum eſt, nè infantes incurrant in febres, conuulſiones, & alui profluuia, & ſerò adueniens magis dolet, & cum maturius, minus.*

64 *Infantes, quibus in dentitione aluus plus æquo laxatur, minus conuelluntur, quàm quibus modicè.*

65 *Quibus in dentitione febris acuta accedit, parùm conuelluntur.*

66 *Qui hyeme dentiunt, ſi in ijs cætera alioqui rectè ſe habent melius liberantur.*

67 *Qui cum tußicula dentiunt, tardius dentes producunt.*

68 *In prouerbio dici ſolet. Donec ab oculis non ſunt editi dentes, de filijs genitores non ſunt gaudentes.*

69 *Dentes canini uulgò ab oculis uocantur.*

70 *Lupinus dens collo infantis ſuſpenſus dentitionem à proprietate adiuuat.*

71 *A proprietate ad dentitionem dolorificam lac caninum, & medulla caballina confert.*

72 *Abſceſſus ex dentitione gingiuarum niſi ſoluantur, adhibitis opportunis remedijs facilè ſuppurantur.*

73 *Ex ſuperflua carne ex dentitione orta interdùm excitantur dolores, & febres, & inflammationes loci affecti.*

74 *Gingiuarum ueſiculæ facilè ſanantur.*

75 *Dentium dolor inter maximos numeratur ex quo facilè excitantur febres, conuulſiones, & alui durę, & cruditates.*

76 *Dens hominis mortui ex ſententia quorundam à proprietate collo infantis ſuſpenſus dentium dolorem lenit, & ſoluit.*

77 *Ad dentes dolentes à proprietate confert lac aſininum, & pimpinella herba trita.*

78 *Aphthæ in infantibus facilè ſanantur à principio, à quibus aliquando fiunt ulcera diuturniora, & ægrè ſoluuntur, & in progreſſu temporis putredinoſi quidpiam acquirunt.*

79 *Niſi ſubiecta, & iuncta linguę pars, undè loquela impeditur ſucciſa ſit, ſero in ſermonem prorumpitur, ubi uerò cũ eo uitio nati loqui liberè cæperint, & ſatis maturè loquuntur, & impediuntur in uerborum, & nominum prolatione in quibus R. aut L. aut K. literæ frequenter occurrunt.*

80 *In infantibus ranunculus, ſeù batrachus facilè ſanatur.*

81 *Tonſillarum columellæque inflammationes rarò in infantibus eueniũt niſi cum ceruicis uertebrę affectæ loco excidunt, quo in caſu infantibus illis tanquam deploratis manum admoliri non oportet.*

82 *At ſi tumor exiſtat in collo, bonum, & fauces dolentes cum quadam ſtrangulantes difficultate citò interimunt.*

83 *Tuſſis diuturna plerunque perducit ad ſputum ſanguinis.*

84 *Qui gibbi ex anhelitu, aut tuſſi efficiuntur, antè pubertatem intereunt.*

85 *A tuſſi inueterata infantes interdum ducuntur ad phthiſim & hecticam, & ad herniam.*

86 *Aſthma in decrepitis non ſanatur, & in iuuenibus ut plurimum eſt difficilis, & longa.*

87 *A ſtomachi debilitate ſequuntur infirmitates, quæ à cruditate proueniunt.*

88 *A uomitu ſingultus, & oculorum rubor malum.*

89 *Vomitus colore albus, aquoſus, citrinus, & ruber uehementer, & obſcurus eſt malus, & deterior eſt, qui eſt ſicut flos æris, & niger; & cui ſuccedit ſpaſmus interficit ſtatim.*

90 *Vomitio utiliſſima eſt, quando eſt pituitoſa, & bile permiſta.*

91 *Coralium rubrum collo infantium lactentium appenſum, & uſque ad*

os uentriculi demiſſum lactis uomitum prohibet, & eorum concoctionem adiuuat.

92 A ſingultu ſternutatio ſuperueniens liberat, & ubi ſanguis multus fluxerit, ſingultus, aut conuulſio ſuperueniens, malum, ità & ex ſuperflua purgatione.

93 Ab ileo ſingultus ſi fiat in altiore ſopore, aut animi deliquio, aut tetano mors non longè abeſt.

94 Dolores, qui cum febre affligunt circà lumbos, & inferas ſedes, ſi pręcordia attigerint inferas ſedes relinquentes, exitiales admodum ſunt.

95 Quibus tormina, & circà umbilicum labores, & lumborum dolor, qui neque medicamento, neque aliter ſoluitur, in aquam inter cutem firmatur.

96 Dolores uentris in parte ſuperna leuiores, in inferna uehementiores.

97 In dolore uentris uehementi partes extremæ frigidæ malum.

98 A uentris dolore diuturno, ſuppuratio.

99 Si ructus acidus fiat, qui prius non erat in longis inteſtinorum leuitatibus bonum.

100 Omnia uentris profluuia poſt ęgritudines acutas, ſymptomata ſunt mortalia.

101 Difficultas inteſtinorum ſi ab atra bile inceperit lethalis eſt.

102 In torminibus ſi ueluti carunculæ excant, lethale eſt.

103 In longis torminibus inedia ex faſtidio malum, & cum febre peius.

104 Adiectione ſincera difficultas inteſtinorum, malum.

105 In alui profluuijs mutationes excrementorum iuuant, niſi ad mala mutatio fiat.

106 Magna effuſio ſanguinis poſt dyſenteriam ualdè mala.

107 Vlcera inteſtinorum perducunt ad hydropem.

108 Conuulſio, uomitus, ſingultus, & conturbatio rationis, poſt dyſenteriam, mortis indicia ſunt.

109 Qui habet dyſenteriam, & apparet poſt eius aurem ſiniſtram, ueluti res nigra ſimilis orobo cum uehementi ſiti moritur, ultrà decimum diem, nec uitam producit.

110 Teneſmos, qui dyſenteriam non ſequitur, bonum.

111 Teneſmos per ſe ortus ubi aliquantulum proceſſerit in infante conquieſcit.

112 Ob aluum aſtrictam in infantibus facilè ſequitur uentris, ſtomachi, uel capitis dolor.

113 Ventris inflatio à flatu facilè curatur, ab aquoſitate, & obſtructione uiſcerum difficilè.

114 *Lumbricos teretes cunte in indicationem morbo deſcendere idoneum eſt.*

115 *Multi nulla lumbricorum cura habita exeſi ab ipſis ſunt, & conuulſi interierunt.*

116 *Inter febrium initia geniti lumbrici tales natura ſunt, qualis materia corrupta, undè creati ſunt, circà ſtatum, qualis eſt morbi malignitas, circa declinationem melius omninò.*

117 *Deteriores ſunt lumbrici maiores minoribus, multi paucis, rubri albis, & uiuentes mortuis.*

118 *Incipientibus acutis morbis ſi lumbrici teretes uiui deÿciuntur peſtilentes morbos indicant, inclinantibus mortui malum, inter utrunq; tempus quoquomodo appareant, malum eſt.*

119 *Lumbrici deiecti ſanguine conſperſi malum.*

120 *Ex ipſis lumbricis frequens in infantibus anhelitus frigidus, tumeſcente adbuc corpore, lethale, ſequenti enim die mortem prenuntiat.*

121 *Aſcaridibus infeſti breuioris uitæ ſunt.*

122 *Inflammationum, & umbilici tumorum, ſi rectè, & citò curentur facilis curatio eſt.*

123 *Generatio calculi in ueſica in pueris eſt ualdè familiaris.*

124 *Puluis maxillarum luporum, piſcium ſalitorum à proprietate lapidem in ueſica frangit; idem facit puluis leporis uſti, & ſanguis hircinus.*

125 *In cuius urina eſt fex arenoſa lapis in eo non facilè coaleſcit.*

126 *Si ex aliqua externa cauſa muſculo frigefacto generatur urinę incontinentia melius eſt, quàm ſi citra manifeſtam cauſam proueniat.*

127 *Quo plus patientibus euenit urinæ inuoluntaria emiſsio eò minus periculo ſunt obnoxÿ.*

128 *Qui urinam ſine uoluntate emittunt ob curuicis ueſicè uulnus, aut caſum, aut uertebrę luxationem, ſuperuenientibus, quæ mortem indicant notis, nulla eos medicina periculo liberat.*

129 *Si qui lotium non eÿciunt, eorum ſubiecta membra debiliora ſiunt, paulò poſt moriuntur.*

130 *Inteſtinorum hernia qualiſcunque fuerit ſemper aquoſa deterior.*

131 *Procidentia ani ſinè inflammatione melior eſt, quàm cum inflammatione.*

132 *Ex excoriatione facilè ſuboriuntur inflammationes, exulcerationes, dolores, & uigiliæ.*

133 *Puſtulæ ſeù uariolę, uel morbilli magna ex parte aſficiunt infantes,*

& iuuenes, rariſſimè ſenes.

134 *Difficilis fit eruptio puſtularum ijs, quorum cutis craßa, & denſa eſt.*

135 *Difficilior eſt latarum puſtularum eruptio.*

136 *Etſi accidit cutis denſitas, ſæpè intus puſtulis detentis moriuntur.*

137 *In eruptione earum, quę ſunt altiuſculæ, quę facilior eſt, pauci pereunt.*

138 *Ex puſtulis, quæ ulceroſæ ſunt, uel ſpiſſæ, paruæ, eminentiores, & rubrę, cum febre, uel nigræ lethales ſunt.*

139 *Puſtulæ albæ, rubræ, rarę, latæq; ſalubriores ſunt.*

140 *Quem ſemel uariolæ, ſeù morbilli tentarunt, is ex quorundam ſententia, illis amplius non erit obnoxius.*

141 *In facie, & alijs partibus corporis ambuſtis ſigna exiſtunt monſtruoſa (niſi rectè curentur) ipſæque partes affectæ aliquandò exſiccatæ, captæ, debileſque remanent.*

F I N I S.

UNIVERSIDAD CENTRAL BIBLIOTECA DE LA FAC. DE MEDICINA

BRIXIAE,
VINCENTIVS SABBIVS
EXCVDEBAT.
M. D. LXXVII.